

LANDSTINGET BLEKINGE

Landstingsdirektörens stab
Utvecklingsenheten
Avdelningen för kunskapsstöd
Elisabeth Andersson

2017-02-20

Ärendenr: 2016/00091
Dokumentnr: 2016/00091-4

Socialstyrelsen
106 30 Stockholm
Dnr 5.3-14328/2016

Redovisning av arbetet för ett bättre resursutnyttjande - Inom ramen för professionsmiljarden.

Framtidens hälso- och sjukvård (FHS) är Landstinget Blekinges samlade utvecklingsstrategi. Inom denna satsning möter landstinget framtida utmaningar inom hälso- och sjukvården. Ökat fokus på prevention och hälsofrämjande insatser, mer sammanhållna vårdprocesser samt en ökad patientmedverkan ställer krav på nya arbetssätt och förhållningssätt. En inriktning är att flytta vården närmare patienten i hänseendet att de mest sjuka ska finnas i slutenvården och vissa grupper av patienter ska kunna få vård i hemmet.

För att kunna arbeta processinriktat och med ett personcentrerat förhållningssätt behöver nya arbetssätt och metoder prövas.

Ett viktigt inslag i Framtidens hälso- och sjukvård är därför det pågående arbetet med Framtidens Vårdinformationsstöd (FVIS) och utvecklingsarbetet Personcentrerad vård. Företrädare för verksamheten är involverad i samtliga pågående utvecklingsarbete och det ställer krav på en hög grad av samordning kring alla aktiviteter för att nyttja medarbetares tid så effektivt som möjligt.

Uthållighet är grundläggande för ett utvecklingsarbete ska leda mot uppsatta mål. Det är därför väsentligt att koppla ihop tidigare, nuvarande och framtida beslutade satsningar.

När 2016 års Tillgänglighetsöverenskommelse ändrade fokus till ett Bättre resursutnyttjande utgick landstinget från sin tidigare handlingsplan. Avsikten är att verksamhet och medarbetare ska kunna se en röd tråd i det utvecklingsarbeten som sker i landstinget och att påbörjat arbete ska kunna slutföras. Utifrån de påbörjade och planerade arbeten som överensstämde med 2016 överenskommelse upprättades en handlingsplan för Bättre resursutnyttjande med en beskrivning av vad som behövde göras och vilka resurser som krävdes både då det gäller personal och ekonomi. Landstingets ledningsgrupp (direktörer och samtliga förvaltingschefer) prioriterade sedan de viktigaste områdena .

Våra satsningar sammanfattat

- Framtidens vårdinformationsstöd
- Personcentrerad vård
- Rätt använd kompetens
- Produktions-, kapacitets- och bemanningsplanering
- Utbildningsvårdcentral

LANDSTINGET BLEKINGE

- Utbildningsanställningar för sjuksköterskor
- Kompetensförsörjning genom integration

Prioriterade satsningar inom respektive utvecklingsområde

a) IT-stöd och processer för förenklad administration och bättre tillgång till information för vårdens medarbetare

Framtidens Vårdinformationsstöd, FVIS

Landstingsdirektörerna inom SUSSA (Strategisk utveckling av sjukvårdsstödjande applikationer) - samverkan beslutade redan 2014 att en långsiktig strategi för framtidens vårdinformationssystem skulle tas fram. Syftet med strategin är att säkerställa en effektiv, långsiktig och säker utveckling av vårdinformationsstödet. Framtidens vårdinformationsstöd, FVIS, är ett program som leds av en samordnande programledare och består av fem lokala projekt i respektive landsting. I Blekinge leds projektet i samverkan mellan två lokala huvudprojektledare, en för verksamhetsutveckling och en för införande av stödet.

I februari 2016 ställde sig landstings- och regiondirektörerna bakom SUSSA-styrgruppens rekommendation att genomföra en upphandling av framtidens vårdinformationsstöd inom SUSSA samverkan. I SUSSA-samverkan ingår förutom Landstinget Blekinge; Västerbottens läns landsting, Landstinget Sörmland, Landstinget Västernorrland och Region Örebro län.

Landstinget Dalarna, Norrbottens läns landsting, Region Halland och Region Gävleborg har option på resultatet av upphandlingen, det vill säga de har rätt att köpa det upphandlade systemet. Tillsammans omfattar de nio landstingen och regionerna knappt 2,4 miljoner invånare.

LANDSTINGET BLEKINGE

Den gemensamma målbilden för vårdinformationsstödet beskrivs så här:

Målbild

*Framtidens vårdinformationsstöd är ett modernt verktyg som ger förutsättningar att förbättra och förnya vårdens utförande! Det är värdeskapande för **invånare, medarbetare och beslutsfattare** och ger tydliga nyttoeffekter i verksamheten genom att:*

- *stödja partnerskap mellan patient och vårdgivare - smarta lösningar för dialog och kommunikation så att patient och anhöriga kan vara aktiva i planering, genomförande och uppföljning av sin vård*
- *möjliggöra vård på distans i olika former och stödja nya typer av vårdflöden*
- *IT-stöden upplevs som en helhetslösning och möjliggör en (1) strukturerad journal per patient där det är lätt att följa patientens väg genom vården*
- *moderna och användaroptimerade IT-stöd möjliggör effektiva vårdprocesser, exempelvis med hjälp av strukturerad och standardiserad information, mobila lösningar, samt process- och beslutsstöd*
- *skapa modern och robust arkitektur som möjliggör sömlösa integrationer genom att följa internationell integrationsstandard*
- *möjliggöra en säker och kostnadseffektiv drift och förvaltning*
- *möjliggöra samverkan och informationsutbyte mellan vårdgivare/huvudmän på nationell nivå genom nyttjande av standards*
- *stödja nya styrformer och ersättningsmodeller*
- *stödja uppföljning av kvalitet och produktion genom flexibel utdata i realtid*
- *utgöra underlag för forskning*
- *stödja nya och smartare arbetsformer genom standardiserade processer*
- *vara utgångspunkt för att jobba med kontinuerlig verksamhetsutveckling och realisering av nyttoeffekter*

Framtidens vårdinformationsstöd bidrar i hög grad till att landstingen kan erbjuda en tillgänglig, säker och jämlik vård av hög kvalitet!

I projektet utgör verksamhetsutveckling en helt avgörande förutsättning för att nå den definierade målbilden. Införande av ett nytt och modernt vårdinformationsstöd (oavsett leverantör) kommer innebära förändrade arbetsprocesser för samtlig vårdpersonal. Det är därför av stor vikt att resurssäkra verksamhetsutvecklingen för att uppnå ett lyckat införande. Om inte detta lyckas kan inte ett fullgott och effektivt nyttjande av ett modernt vårdinformationsstöd uppnås. Verksamhetsutvecklingsarbetet sker både lokalt och i samverkan mellan de fem SUSSA-landstingen.

Lägesrapport 2016:

Arbetet med FVIS innebär ett nära samarbete med vårdverksamheten då ett framtida vårdinformationsstöd är deras verksamhetssystem. Varje SUSSA-landsting har etablerat en verksamhetsgrupp för det ändamålet. Totalt har under hösten ca 150 personer från verksamheten deltagit i det SUSSA-gemensamma arbetet. I Landstinget Blekinge finns en verksamhetsgrupp bestående av ca 35 medarbetare från olika professioner som har mötts under sammanlagt fem tillfällen. Höstens arbete för verksamhetsgruppen har haft fokus på att samla in funktionella behov i totalt fyra olika workshops. Resultatet av det arbetet har utmynnat i den kravspecifikation som ligger till grund för den upphandling som kommer att annonseras under 2017. Temat för det

LANDSTINGET BLEKINGE

sista tillfället var införande/implementation där verksamhetsgruppen fick lämna viktiga synpunkter för det kommande arbetet.

Resurser kopplade till FVIS

Två huvudprojektledare; en med ansvar för verksamhetsutveckling och för införande driver projektet. En delprojektledare på 50 % är rekryterad för att minska sårbarheten i projektet samt en IT-projektledare som ansvarar för alla teknik/ IT-frågor. En IT-arkitekt deltar och säkerställer att organisationen har rätt infrastruktur för verksamhetens behov av applikationsstöd, kommunikation, datalagring och säkerhet både i ett kortsiktigt men framför allt i ett långsiktigt perspektiv. Under hösten har en projektledare för verksamhetsutveckling utsetts för FVIS (från Avdelningen för kunskapsstöd) och planeringsarbetet har startat upp.

Under införandefasen behöver flera olika delprojekt etableras och deltagandet från verksamheterna planeras i god tid. Det behövs en plan för att hantera det produktionsbortfall som uppstår under införandefasen och för hur medarbetare från verksamheten ska kunna ersättas. Medarbetarnas engagemang och delaktighet i projektet är en viktig framgångsfaktor. I annat fall riskeras införandet. Det kommer att krävas att ett stort antal medarbetare kan avsätta tid för att kunna medverka under projektets olika faser. Projektledningen har också uttryckt ett behov av att använda så kallade "superusers" inom samtliga professioner i verksamheten.

Det finns en tydlig koppling till överenskommelsen avseende att ge hälso- sjukvårdens medarbetare goda förutsättningar att utföra sitt arbete. En utveckling pågår nationellt för att göra såväl patientinformation som vård mer tillgänglig för patienter/medborgare. För att vårdpersonalen ska kunna erbjuda en effektiv och patientsäker vård som också erbjuder patienten ökad möjlighet till delaktighet i sin egen vård krävs tillgång till snabb och relevant information om pågående vårdprocesser och de insatser som genomförs inom dessa. Vidare krävs ett effektivt kunskaps- och processtöd samt möjlighet till uppföljning som ger stöd för produktionsplanering.

b) Smartare användning av medarbetarnas kompetens

Rätt använd kompetens

Landstinget Blekinges utredning "På toppen av sin kompetens" syftade till att arbeta för att säkerställa att användningen av resurser sker på ett ändamålsenligt och effektivt sätt så att arbetsuppgifter och uppdrag tydligare ställs i relation till den kompetens som behövs. Flera verksamheter inom landstinget hade efterfrågat stöd och hjälp för att kunna göra en djupare kartläggning och analys av arbetsuppgifter och visa på en möjlig annan arbetsuppgiftsfördelning mellan yrkeskategorierna.

Utredningens resultat var skiftande. Några verksamhetsområden såg möjligheter att flytta arbetsuppgifter från sjuksköterskor till undersköterskor när det gäller exempelvis dokumentation av omvårdnad och vid ankomstsamtal. Den vårdnära administrationen har också kartlagt för att få kunskap om vilka arbetsuppgifter som utförs av sjukvårdspersonal och som skulle kunna utföras av administrativ personal.

Det man genomgående såg som möjligheter till att få mer patientnära tid var vårdnära service såsom externt ansvar för avdelningskök och förråd samt läkemedelservice. Stöd till sjukvårdsverksamheten inom dessa tre områden har genomförts inom delar av landstingets verksamhet, främst vid Blekingesjukhuset.

LANDSTINGET BLEKINGE

Resultatet av rapporten är överlämnad till ledningen vid respektive verksamheter som underlag för fortsatt optimering av organisation och det dagliga arbetet.

Personcentrerad vård

En del i landstingets utvecklingsstrategi är beslut om att införa personcentrerad vård i organisationen. Syftet med införandet är att ta tillvara personens berättelse så att vården skapas i ett partnerskap mellan patient och profession där man tillsammans formulerar en personlig hälsoplan med lång- och kortsiktiga mål. Målet är ökad hälsa, ökad patientsäkerhet och bättre arbetsmiljö för medarbetarna.

Projektledare är anställd för detta arbete. Ett gediget introduktionsarbete samt planering för införande har genomförts. Chefsmöten som workshops med landstings- och förvaltningsledningarna har pågått från våren och året ut. Utvecklingsplaner för landstingsledningen, Blekingesjukhuset, primärvården har tagits fram.

Facilitorer har utbildats för att kunna leda förändringsarbetet mot ett personcentrerat arbetssätt. Arbetet har genererat planer i förvaltningarna för genomförande under 2017. Landstinget har satsat mycket på detta arbete eftersom man ser en stor patientnytta i arbetssättet samt en fördjupning av medarbetarnas kompetens som ger möjligheter till nya synsätt i vården.

Arbetet med att införa personcentrerad vård har skett i partnerskap med Centrum för personcentrerad vård vid Göteborgs universitet, GPCC. Handledare, såsom forskare, förändringsledare från GPCC har deltagit i återkommande olika lärprocesser i ledningsorganisationen. Samverkansmöten med kommunerna har på börjats och kommer att intensifieras under 2017.

c) Stöd till planering av långsiktig kompetensförsörjning

För att arbeta på ett smartare, mer systematiskt och långsiktigt sätt med kompetensförsörjning har Landstinget Blekinge behov av att införa ett kompetenssystem. Ett sådant system har flera syften, bland annat att:

- Stötta kompetensplanering genom att möjliggöra analyser av vilka kompetenser som finns idag, vilka som behövs imorgon och det kompetensgap som finns.
- Grafiskt presentera översikter av kompetensnivå på olika organisatoriska nivåer.
- Koppla individuella utvecklingsplaner till mer övergripande kompetensbehov.
- Minska manuellt arbete och administrativ tid genom att systemet till exempel håller reda på när det är dags för medarbetare att gå repetitionsutbildningar.
- Förenkla hantering och säkra överföring av information i till exempel kompetensförsörjningsplaner och individuella utvecklingsplaner när en ny chef tillträder eller en medarbetare byter arbetsplats.
- Ha en uppdaterad sammanställning över all kompetens en medarbetare har.

Det finns ett antal olika intressenter och olika behov att ta hänsyn till vid införande av ett kompetenssystem. Därför genomförde Landstinget Blekinge under 2016 en omfattande behovsanalys som även innefattade en omvärldsbevakning. Behovsanalysen kommer att fungera som ett underlag när landstinget 2017 upphandlar ett kompetenssystem.

LANDSTINGET BLEKINGE

Produktions-, kapacitets- och bemanningsplanering

Produktions- och kapacitetsplanering har sedan flera år används av Blekingesjukhusets operationsenhet och bidragit till en bättre och stabilare tillgänglighet i operationsverksamheten.

Sjukhusledningen har under 2016 påbörjat arbete med att införa produktions- och kapacitetplanering för hela sjukhuset. En särskild ledningsgrupp har bildats med uppdrag att planera och stödja införandet, bland annat genom utbildningsinsatser. Samtliga kliniker har utifrån ett beräknat behov tagit fram en volymplan för 2017. Utifrån den beräknade volymen kommer sedan en produktionsplan upprättas för hela sjukhuset. Planen ligger bland annat till grund för planering av mottagningsverksamheten. Bemanning och schema fastställs just för en period av åtta veckor men målet är att lägga schema och bemanna för längre perioder. Stödjande utbildningsinsatser har planerats till våren 2017.

Utbildningsvårdcentral

Landstingsfullmäktige har fattat beslut i november 2016 att under två år testa en pilot med utbildningsvårdcentral. Detta är främst en satsning för att erbjuda ST-läkare inom allmänmedicin en optimal utbildningstid som ökar chanserna senare till att dessa specialistläkare stannar i Blekinge och ger en stabilare läkarbemanning och arbetsmiljö för samtliga medarbetare. Utbildningsvårdcentralen kommer att bland annat att fokusera på handledning, kunskapsutbyte, samarbete och kompetensutveckling.

Utbildningsanställningar för sjuksköterskor

Landstinget har detta och föregående år anställt sjuksköterskor som har fått lön under specialistutbildningstiden. Det gäller bl.a. barnmorskor och äldresjuksköterskor. Detta har varit ett led i att säkra tillgång av kompetens inom speciella bristområden.

Kompetensförsörjning genom integration

För att ta tillvara hälso- och sjukvårdskompetens hos asylsökande och nyanlända har Landstinget Blekinge startat projektet *Snabbspår för hälso- och sjukvårdsyrken*. Målet med snabbspåret är att vägen till arbetsmarknaden och legitimation för nyanlända inom de reglerade hälso- och sjukvårdsyrkena ska vara förutsägbar, rättsäker och så kort som möjligt. Detta ska ske med fortsatt höga patientsäkerhetskrav. Kompetensbehoven inom hälso- och sjukvården samt den nyanländas behov av att få sin kompetens validerad är det som står i fokus för insatserna. Flera vårdcentraler har tagit emot språkpraktikanter. Landstinget har också lagt ett uppdrag till Bräkne-Hoby folkhögskola för att genomföra språkutbildning av personer med hälso- och sjukvårdskompetens. Projektledare är anställd.

Landstingen har sedan ganska många år arbetat med olika statliga överenskommelser kopplade till riktade statsbidrag. Överenskommelserna planeras ofta att omfatta flera år men villkoren förändras inte sällan mellan åren. Landstingen ska samtidigt hantera ett antal olika överenskommelser. Varje överenskommelse har sitt syfte och sin målsättning men dessa tangerar ofta varandra på ett övergripande plan. Utmaningen för landstingen ligger i att skapa långsiktighet i utvecklingsarbetet vilket kan kompliceras av att villkoren i överenskommelserna förändras mellan åren.

För att se sammanhanget och förstå hur varje satsning kan bidra till en allt bättre hälso- och sjukvård behöver landstinget på ett övergripande plan fläta samman de olika satsningarna på ett

LANDSTINGET BLEKINGE

sådant sätt att syftet med överenskommelsen blir tydlig liksom förväntade effekter i verksamheten.

Årets professionsmiljard och överenskommelsen som avser förlossningsvård och kvinnors hälsa har delar som tangerar varandra. För landstinget är det då viktigt att samordna arbetet inom de olika överenskommelserna för att nå bästa möjliga effekt.

Landstinget Blekinges ledingsgrupp brukar sammanfatta att det viktigaste i ett utvecklingsarbete är att: *Hålla i – hålla ut och hålla om* när det blåser och att alltid försöka att fläta ihop alla pågående arbete mot en tydlig bild av vad som ska uppnås.

Karlskrona dag som ovan

Kalle Sandström (S)
Landstingsstyrelsens ordförande

Peter Lilja
Landstingsdirektör